

Вінницький національний технічний університет
Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії
Кафедра безпеки життєдіяльності та педагогіка безпеки

**Сучасні тенденції розвитку теорії і практики професійної освіти
(Обов'язковий)
третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти**

Освітня програма **Професійна освіта**
Спеціальність **015 Професійна освіта**
Викладач: **Кобилянський О. В., Дембіцька С.В.**
Мова викладання: **українська**

Семестр – **3**
Кредитів ЕКТС – **3**
Лекцій – **32 год.**
Практичних – **16 год.**
Самостійна робота – **42 год.**
Вид контролю: **диф. залік**

Передумови для вивчення – базується на базуються на низці попередніх дисциплін, які забезпечують необхідну теоретичну та практичну базу для її освоєння. Основними з таких дисциплін є: педагогіка, психологія, теоретико-методологічні засади педагогічних/освітніх досліджень, які забезпечують фундаментальні знання та навички, необхідні для глибокого розуміння сучасних тенденцій у теорії та практиці професійної освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сучасні тенденції розвитку теорії і практики професійної освіти» є вивчення основних напрямів, принципів, методів та інновацій у сфері професійної освіти, а також аналіз сучасних викликів та перспектив розвитку професійної підготовки фахівців.

Метою вивчення дисципліни є надання студентам комплексного розуміння сучасних підходів, принципів та інновацій у сфері професійної освіти, а також розвиток у них необхідних компетенцій для ефективної діяльності у цій галузі.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни:

ПК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері професійної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК4 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ФК1 Здатність до володіння науковими підходами і методами досліджень у професійній освіті

ФК5 Здатність проводити аналіз освітньої діяльності організацій засобами експертної оцінки і проектування програми їхнього розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН1 Оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами філософії й методології науки, змістом сучасних філософських дискусій з проблем розвитку суспільства та освіти

ПРН3 Застосовувати різні види письмових текстів та усних виступів; розуміти зміст складних текстів з наукових проблем, у тому числі вузькоспеціальних, стилістичні особливості оформлення результатів дослідження у письмовій та усній формі під час роботи в групі з інтернаціональним складом

ПРН6 Формулювати мету професійного і особистісного розвитку, оцінювати власні потенційні можливості, реальність обраних способів і шляхів розв'язання поставлених завдань.

ПРН7 Користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі освіти; визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтовувати необхідність внесення запланованих змін у наукову роботу; впроваджувати інноваційні прийоми в педагогічному процесі з метою створення умов для ефективної мотивації до навчання студентів (учнів).

ПРН11 Оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, вміннями робити висновки

Тематика

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та сучасні тенденції розвитку професійної освіти

Тема 1. Поняття, цілі та завдання професійної освіти

Тема 2. Концептуальні засади розвитку професійної освіти.

Тема 3. Сучасні моделі професійної освіти.

Тема 4. Державна політика в галузі професійної освіти

Тема 5. Побудова інклюзивного середовища в професійній освіті

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми та перспективи розвитку професійної освіти

Тема 6. Інноваційні методи та технології в професійній освіті

Тема 7. Оцінювання якості професійної освіти

Тема 8. Професійна мобільність та працевлаштування випускників

Тема 9. Міжнародні стандарти в галузі професійної освіти

Тема 10. Виклики глобалізації та індустрії 4.0 для професійної освіти.

Теми практичних занять

1. Розробка та аналіз навчальних програм на основі компетентнісного підходу
2. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в професійній освіті

3. Методи формування та оцінювання професійних компетенцій
4. Забезпечення якості професійної освіти: стандарти, акредитація та моніторинг
5. Інноваційні методи навчання: дистанційне та змішане навчання
6. Етичні аспекти в проведенні педагогічних досліджень
7. Управління освітніми установами та стратегічне планування
8. Адаптація професійної освіти до вимог інклюзії

Самостійна робота

Самостійна робота є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є набуття навичок роботи з базовою і додатковою літературою, формування самостійного творчого мислення. На позааудиторну роботу виносяться вивчення окремих проблем курсу, підготовка до практичних занять, контрольної роботи, колоквиуму, тестування, заліку, виконання індивідуально-творчих та науково-дослідних завдань (підготовка доповідей з окремих тем курсу на щорічну науково-технічну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ та інші наукові конференції та семінари, підготовка наукових публікацій, рефератів).

Методи навчання

При вивченні дисципліни використовуються:

1. Словесні методи навчання: лекції, консультації.
2. Практичні методи: практичні завдання.
3. Метод самостійного навчання.
4. Активні методи: експрес-опитування, тестування.
5. Робота з навчально-методичною літературою та інформаційними ресурсами.

Індивідуальні завдання

Кожен аспірант виконує обов'язкове індивідуальне завдання за однією із тем:

1. Аналіз сучасних моделей професійної освіти
2. Розробка інноваційного навчального проекту з використанням ІКТ
3. Дослідження впливу глобалізації на професійну освіту
4. Вивчення прикладів міжнародної співпраці в галузі професійної освіти
5. Розробка та впровадження компетентнісно орієнтованих навчальних програм
6. Економічні аспекти професійної освіти
7. Етичні питання в професійній освіті
8. Впровадження методів змішаного навчання в професійну освіту

Форми та методи контролю

Поточний контроль здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань здобувачів під час лекційного заняття, тестування, колоквиуму. Під час підсумкового контролю враховуються результати здачі всіх видів навчальної роботи згідно із структурою кредитів. Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці опанування освітнього компоненту шляхом додавання загальної кількості балів, отриманих під час навчання, або шляхом проведення диф. заліку.

Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів з окремих видів роботи та в цілому за модулями (в балах):

Вид роботи	Семестр 3		Разом
	M1	M2	
1. Підготовка до практичних занять	8	8	16
2. Самостійна робота	10	10	20
3. Колоквіуми	20	20	40
4. Контрольна робота	12	-	12
5. Індивідуальні науково - дослідні завдання	-	12	12
Всього за модуль	50	50	100
Всього	50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
75-81	C
64-74	D
60-63	E
35-59	FX незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За бальною шкалою	За шкалою ECTS	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий)	90 – 100	A	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання в галузі професійної освіти; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III Достатній (конструктивний)	82-89	B	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано уміння викладати основні ідеї в галузі професійної освіти. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання

			більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	75-81	C	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо предмету дослідження в галузі професійної освіти, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний)	64-74	D	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень щодо діяльності в галузі професійної освіти; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	60-63	E	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький	35-59	FX з можливістю повторного складання	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	0-34	F з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання				
		Підготовка до практичних занять	Самостійна робота	Колоквіум (тести)	Контрольна робота	Індивідуальні науково-дослідні завдання
IV Високий (творчий)	A	8 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	10 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	18-20 б.: 90-100% правильних відповідей	11-12 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	11-12 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.

III Достатній (конструктивний)	B	7 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені деякі несуттєві помилки, відсутні обґрунтування окремих положень.	9 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені деякі несуттєві помилки, відсутні обґрунтування окремих положень.	16-17 б.: 82-89% правильних відповідей	9-10 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені деякі несуттєві помилки, відсутні обґрунтування окремих положень.	9-10 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені деякі несуттєві помилки, відсутні обґрунтування окремих положень.
	C	6 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	8 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	15 б.: 75-81% правильних відповідей	8 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	8 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.
II Середній (репродуктивний)	D	5 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	7 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	13-14 б.: 64-74% правильних відповідей	7 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	7 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань
	E	4 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями	6 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями	12 б.: 60-63% правильних відповідей	6 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями	6 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, хоча і з деякими відхиленнями
I Низький	FX, F	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: за повну відсутність відповіді	0-11 б.: 0-59% правильних відповідей	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: за повну відсутність відповіді

Академічні права та обов'язки учасників освітнього процесу

Здобувачі та викладачі повинні дотримуватися норм забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів академічної доброчесності, викладених у **«Положенні про академічну доброчесність у ВНТУ»**.

З метою запобігання та виявлення плагіату у навчальних роботах, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань та активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування слід дотримуватись норм **«Положення про запобігання академічному плагіату та порядок його виявлення у навчальних, наукових, кваліфікаційних та науково-методичних роботах у ВНТУ»**.

З метою визнання результатів навчання здобутих під час неформальної та/або інформальної освіти (що здобувалася за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла

завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, а також освіти, яка здійснювалася у порядку самоосвіти), здобувачі можуть скористатися відповідними процедурами, наведеними у **«Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ВНТУ»**.

Здобувачі мають право оскаржити результати проміжних та підсумкових контрольних заходів, але не лише на підставі аргументованих пояснень, відповідно до **«Порядку організації та проведення заліків, диференційованих заліків, екзаменів у ВНТУ»**, а також безпосередньо звернувшись до освітнього омбудсмена, згідно **«Положення про освітнього омбудсмена з прав студентів ВНТУ»**.

З метою вирішення конфліктних ситуацій, що можуть виникнути у здобувачів із іншими учасниками освітнього процесу та/або недопущення виникнення конфліктних ситуацій слід бути обізнаним у нормах **«Кодексу етики ВНТУ»**.

Здобувачі ВНТУ мають керуватися принципом «нульової толерантності» до будь-яких проявів корупції і повинні вживати всіх передбачених законодавством заходів щодо запобігання, виявлення та протидії корупції і пов'язаним з нею діям (практикам), відповідно до **«Антикорупційної програми ВНТУ»**.

Наведені документи оприлюднені на сайті ВНТУ: <https://vntu.edu.ua/uk/public-info/zag.html>.

Рекомендована література

Базові інформаційні ресурси

1. Dembitska S., Kuzmenko O., Savchenko I., Demianenko V., Safronova A. Digitization of the Educational and Scientific Space Based on STEAM Education. In: Auer, M.E., Cukierman, U.R., Vendrell Vidal, E., Tovar Caro, E. (eds) Towards a Hybrid, Flexible and Socially Engaged Higher Education. ICL 2023. Lecture Notes in Networks and Systems, 2024. vol 901. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-53022-7_34

2. Dembitska, S., Kuzmenko, O., Savchenko, I., Demianenko, V., Hanna, S. Digitization of the Educational and Scientific Space Based on STEAM Education. In: Auer, M.E., Cukierman, U.R., Vendrell Vidal, E., Tovar Caro, E. (eds) Towards a Hybrid, Flexible and Socially Engaged Higher Education. ICL 2023. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 901. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-53022-7_34

3. Андрущенко В.П., Дем'яненко Н.М. Феномен педагогічної інноватики в науково-теоретичному обґрунтуванні й освітній практиці (концептуальні засади, результати і перспективи магістерського Проекту «Інноваційні авторські освітньо-виховні системи»). Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: науковометодичний посібник; за заг. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. С. 12-32.

4. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. Київ: НТУ, 2017. 172 с

5. Огневюк В. Реформування – як сутнісна характеристика сучасної освіти. Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія: монографія / за ред. В.Кременя, Т.Лєвовицького,

В.Огневюка, С.С.Чисоєвої. Київ: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. 460 с

6. Освіта в незалежній Україні: розвиток та конкурентоспроможність. Інформаційноаналітичний збірник. Київ: МОН України, ін-т аналітики, 2021. URL: https://iea.gov.ua/wpcontent/uploads/2021/08/Osvita-v-nezalezhnij-Ukraini-19.08.2021_FINAL-1.pdf

7. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навч. посіб. Рівне: Овід, 2012. 352 с.

8. Теорія і практика вищої професійної освіти: навчальний посібник / Укл.: М.О.Давидюк. Вінниця, 2015. 94 с.

Додаткові інформаційні ресурси

1. Lifelong learning: trends, challenges, prospects: the collective monograph / edited by N. Demyanenko, V. Venera. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2021. 366 p

1. Артемов В. Ю. Особливості побудови онтології предметної галузі і професійного середовища в системі вищої професійної освіти. Біоресурси і природокористування. 2014. № 1-2. С. 155-161.

2. Дебич М. Європейські інновації у підготовці кадрів для XXI століття. Вища освіта України, 2012. № 4. С. 86–91

3. Дем'яненко Н.М. Інноваційні трансформації освітнього простору педагогічного університету. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол. ред. Носко М.О. Чернігів: ЧНПУ, 2015. Вип. 130. С. 20-25

4. Дем'яненко Н.М. Тьюторство як професія та інструмент індивідуального супроводу в освіті. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Історико-педагогічні студії: зб. наук. пр. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. Вип. 11-12. С. 5-11.

5. Єрмаченко В.Є., Дериховська В. І. Особливості трансформації світової системи вищої освіти у XXI столітті. Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. 2017. №10. С. 518–522.

6. Зайченко І.В. Теорія і методика професійного навчання: Навч. посіб. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 258с.

7. Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: Науково-методичний посібник / наук. обґрунтування, заг. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. 353 с

8. Курлянд З.Н. Теорія і методика професійної освіти: Навч. посіб. К.: Знання, 2012. 390 с.

Інформаційні ресурси

1. Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти
<http://journals.uran.ua/apppfo>

2. Верховна Рада України www.portal.rada.gov.ua

3. Вісник Національної академії педагогічних наук України •
<https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal>

4. Вісник післядипломної освіти серія «соціальні та поведінкові науки»
<http://umo.edu.ua/serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki>

5. Електронне наукове фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання»
<https://journal.iitta.gov.ua/index.php/iltt>

6. Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
7. Міністерство освіти і науки України <https://mon.gov.ua/ua>
8. Національна академія наук України <https://www.nas.gov.ua/>
9. Національна академія педагогічних наук України <http://naps.gov.ua/>
10. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
11. Національний інститут стратегічних досліджень <https://niss.gov.ua/>
12. Українські науковці в світі (Ukrainian Scientists Worldwide):
<https://www.sciencescommunity.org/uk>
13. Університет менеджменту освіти <http://umo.edu.ua/>